

Lotterinemnda

Vedtak i Lotterinemnda 6. oktober 2025

Sak 2025/230 - Norges Sjakkforbund - org.nr. 971 286 474 - klage over vedtak om delvis innvilget søknad om merverdiavgiftskompensasjon

Lotterinemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, og medlemmene Renate Kristiansen og Joachim Amundsen Trana

Sakens bakgrunn

- (1) Norges Sjakkforbund (heretter «klager» eller «sentralleddet») søkte 30. august 2024 om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2023 for seg og 47 underledd. Søknaden gjaldt et samlet kompensasjonsbeløp på 1 734 312 kroner etter forenklet modell.
- (2) Lotteritilsynet etterspurte i brev 22. oktober 2024 årsregnskapet og årsmeldingen for 2023 for to underledd. Klager oversendte dokumentasjonen i e-post 22. oktober 2024.
- (3) Lotteritilsynet fattet vedtak 17. desember 2024 om delvis innvilgelse av søknaden. Tilsynet reduserte det omsøkte kompensasjonsbeløpet med 167 992 kroner, og innvilget 1 566 320 kroner i kompensasjon. Sentralleddets søknadsbeløp pålydende 721 191 kroner ble redusert til 555 014 kroner, med den begrunnelse at prosjektet «SkoleSjakken» kommer offentlige oppgaver til gode. Tilsynet viser til at prosjektet er rettet mot grunnskolen og inngår direkte i undervisningen.
- (4) Lotteritilsynet korrigererte også søknadsbeløpet til underleddet Kristiansund Sjakkklubb fra 75 071 kroner til 73 256 kroner, ettersom avdrag på lån feilaktig var inkludert i regnskapet som en driftskostnad. Det er kun den delen av vedtaket som knytter seg til reduksjonen av sentralleddets søknadsbeløp som er påklaget, og som behandles i denne saken.
- (5) Klager påklaget vedtaket 7. januar 2025, og sendte en utfyllende klage i brev 27. januar 2025. Klager anfører at søknadsbeløpet burde vært innvilget i sin helhet, og at reduksjonen bygger på en uriktig forståelse av programmene som «SkoleSjakken» leverer. Det vises til at det er en svakhet ved vedtaket at det ikke er presisert nærmere hvilke tema i læreplanverket prosjektet er vurdert opp mot. Klager påpeker også at «SkoleSjakken» ikke inngår i skolens obligatoriske undervisning. Tilbudet er et pedagogisk verktøy for skolens ansatte, og må anses som et avsidesliggende supplement til skolens obligatoriske undervisningsopplegg. Det kan anvendes frivillig og fritt innenfor skolens og lærernes handlingsrom, uten at prosjektet kan anses å avlaste skolen for dens lovpålagte plikter. Prosjektet bidrar ikke til økonomiske besparelser eller fordeler for skolen. En stor andel av prosjektets deltakere anvender også «SkoleSjakken» som et tilbud etter skoletiden i SFO/AKS, som klart ligger utenfor den obligatoriske undervisningen. Videre vises det til at prosjektet er finansiert av sparebankstiftelsen

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon:

+47 55 19 30 00

DNB, og at prosjektet ikke er tilknyttet det offentlige. Skolene kan heller ikke legge føringer for prosjektet.

- (6) Lotteritilsynet har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket og oversendte klagen med innstilling 6. februar 2025 til Lotterinemnda for behandling.
- (7) Klager sendte i brev 28. februar 2025 merknader til Lotteritilsynets innstilling til Lotterinemnda. Det vises til at enkelte alminnelige driftskostnader, herunder utgifter til elektrisitet, husleie og internett, av regnskapstekniske hensyn er henført til regnskapet for «SkoleSjakken». Klager påpeker at dette er driftskostnader som ville ha påløpt uavhengig av prosjektet, og viser til at dette gjelder et beløp på 277 734 kroner. Klager anfører at disse kostnadene uansett ikke kommer offentlige oppgaver til gode. Det vises for øvrig til klagen og merknadene i sin helhet.

Det rettslige grunnlaget

- (8) Det rettslige grunnlaget er forskrift 23. oktober 2018 nr. 1600 om merverdiavgiftskompensasjon for frivillige organisasjoner (forskriften).
- (9) Ved søknad etter forenklet modell følger det av forskriften § 7 at søknadsgrunnlaget skal beregnes av totale driftskostnader etter avgrensning og poster det skal gjøres fradrag for, jf. andre ledd og § 6.
- (10) Forskriften § 6 bokstav a fastsetter at det ikke ytes kompensasjon for kostnader eller anskaffelser som faller utenfor den frivillige og ikke-fortjenestebaserte delen av virksomheten eller er knyttet til virksomhet som kommer inn under § 3 tredje ledd.
- (11) Det fremgår av forskriften § 3 tredje ledd bokstav f at det ikke gis merverdiavgiftskompensasjon for virksomhet som kommer offentlige oppgaver til gode.
- (12) Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Lotterinemndas vurdering

- (13) Norges Sjakkforbund sin klage gjelder Lotteritilsynets vedtak 17. desember 2024 om delvis innvilget søknad om merverdiavgiftskompensasjon for regnskapsåret 2023.
- (14) Lotteritilsynet reduserte sentralleddets kompensasjonsbeløp med 166 177 kroner, med den begrunnelse at klagers prosjekt «SkoleSjakken» kommer offentlige oppgaver til gode.
- (15) Det følger av forskriften § 3 tredje ledd bokstav e og f at det ikke gis kompensasjon til virksomhet som kommer offentlige oppgaver til gode, og heller ikke til virksomhet hvor det offentlige kan påvirke eller legge føringer for virksomheten. Regelen er utformet for at ordningen ikke skal kompensere merverdiavgiftskostnader til virksomhet som er ment å være en offentlig oppgave.
- (16) Begrepet «offentlige oppgaver» er ikke nærmere definert i forskriften. Når lovgiver ikke har gitt noen føringer for tolkningen av ordlyden tilsier hensynet til forutberegnelighet at

en bør være forsiktig med å tolke ordlyden for vidt, slik at utgangspunktet må være at det er lovbestemte oppgaver som omfattes av ordlyden. Likevel kan finansieringsmodell eller andre styringsforhold være et moment i retning av at det er en offentlig oppgave. Dette er blant annet lagt til grunn i Lotterinemndas avgjørelse i sak 2025/186 med videre henvisninger.

- (17) Det følger av klagers vedtekter § 2 at organisasjonens formål er å «øke interessen for sjakkspillet og fremme sjakklivet i Norge». I tråd med dette formålet har klager utviklet «SkoleSjakken», som er organisasjonens program for pedagogisk sjakk i skolen.
- (18) «SkoleSjakken» er beskrevet nærmere på prosjektets nettside, skolesjakken.no. Det fremgår av nettsiden at «SkoleSjakkens» hovedtilbud er tre ulike gratis kurs i pedagogisk sjakk for ansatte i skolen. Grunnkurset i pedagogisk sjakk gir en innføring i hvordan pedagogisk sjakk kan gjøres på en god måte, og etter kurset får deltakeren tilsendt sjakkmateriell og tilgang til en ressursbank med plakater, aktiviteter og læringsmaterieill. I henhold til nettsiden passer kurset for ansatte i eller tilknyttet skolen, som vil bruke sjakk som et sosialt og pedagogisk verktøy i skolen. I tillegg til grunnkurset tilbys det to temakurs. Det første temakurset «Sjakk og matte» er rettet mot mattelærere som ønsker å benytte sjakk som et verktøy i matteundervisning. Det andre temakurset «Sjakk for viderekommende» er et tilbud til lærere som har elever med gode sjakk-kunnskaper. Kurset går litt dypere inn i sjakkstrategier enn grunnkurset. «SkoleSjakken» tilbyr også et elevkurs rettet mot elever fra 5. trinn og oppover som ønsker å bidra til sjakkaktivitet på sin skole i samråd med en ansatt fra skolen.
- (19) I tillegg til kursene arrangeres det «Sjakk5ern» og «Sjakk9ern», som er et gratis opplærings- og turneringstilbud for alle elever i henholdsvis femteklasse og niendeklasse. Det første trinnet i opplegget er at klassen får filmbasert felles sjakkopplæring og øving. Klassen kan deretter delta i et mesterskap mot andre klasser over hele landet, og eventuelt komme til en landsfinale. I «Sjakk5ern» og «Sjakk9ern» belønner poengsystemet høyest mulig prosentvis deltakelse fra klassen, og turneringen handler om å delta og være sterke sammen.
- (20) Klager har i brev 28. februar 2025 opplyst at plattformen «SpillSjakk» hører til prosjektet «SkoleSjakken». Dette er en plattform som er laget for å hjelpe sjakkklubber og andre organisasjoner med turneringsoppsett og administrasjon. Plattformen «SpillSjakk» er ikke rettet mot skoler, og benyttes blant annet av fengsler, seniorsentre, bedrifter, og klagers underledd. Driftskostnader til plattformen og andre kostnader til «SpillSjakk» er en del av søknadsgrunnlaget til «SkoleSjakken».
- (21) Grunnskoleopplæring og videregående opplæring er en lovpålagt, offentlig oppgave, jf. lov 9. juni 2023 nr. 30 om grunnskoleopplæringa og den videregående opplæringa (opplæringslova) § 28-1 og 28-2. Dette fulgte også av tidligere opplæringslov § 13-1 og § 13-3. Lotteritilsynet har i innstillingen til Lotterinemnda vist til at det ikke er holdepunkter for å hevde at sjakk i seg selv er et eget tema i læreplanverket, slik tilsynet først hevdet i vedtaket av 17. desember 2024.
- (22) «SkoleSjakken» tilbyr kurs og undervisningsmaterieill i pedagogisk sjakk, som gjør at sjakk kan benyttes i skolens obligatoriske undervisning. Lotterinemnda viser i denne anledning til klagers kurs om «Sjakk og matte», og eksempeloppgaver på klagers nettside der det illustreres hvordan sjakk kan tas i bruk i mattetimen for å blant annet lære elever om koordinatsystemet. Selv om sjakk ikke inngår som et tema i læreplanverket, vurderer

nemnda at deler av «SkoleSjakken» er et undervisningsverktøy som må anses ment for bruk i skolen. «SkoleSjakken» brukes direkte i undervisningen, og er et pedagogisk verktøy som kan brukes i undervisning innenfor temaer som følger av læreplanen. På denne måten er «SkoleSjakken» en del av det obligatoriske undervisningsopplegget til lærerne som benytter seg av tilbudet. Nemnda vurderer derfor at den delen av virksomheten til «SkoleSjakken» som består av å tilby undervisning i pedagogisk sjakk til bruk i skolen, ivaretar oppgaver som ved lov er lagt til det offentlige.

- (23) Lotterinemnda har etter dette kommet til at deler av «SkoleSjakken» kommer offentlige oppgaver til gode, jf. forskriften § 3 tredje ledd bokstav f.
- (24) Klager har opplyst at organisasjonens alminnelige driftskostnader, herunder utgifter til elektrisitet, husleie og internett, av regnskapstekniske hensyn er henført til regnskapet for «SkoleSjakken». Dette er kostnader som knytter seg til klagers ordinære drift og som ville påløpt uavhengig av «SkoleSjakken». Det kan derfor ikke avgrenses for disse kostnadene med henvisning til at kostnadene kommer offentlige oppgaver til gode.
- (25) Klager har i klagen og merknadene også opplyst at «SkoleSjakken» i tillegg består av sjakkturneringene «Sjakk5ern» og «Sjakk9ern», og kostnader knyttet til plattformen «SpillSjakk». Lotterinemnda vurderer at sjakkturneringene ikke i samme grad kan anses som et undervisningsverktøy til bruk i skolen. Når det gjelder «SpillSjakk» brukes plattformen av andre enn elever i grunnskolen, og retter seg blant annet mot fengsler, seniorsentre, bedrifter og klubber/lokallag i Norges Sjakkforbund. Lotterinemnda kan ikke se at Lotteritilsynet i tilstrekkelig grad har tatt stilling til om disse delene av klagers virksomhet kommer offentlige oppgaver til gode. På bakgrunn av dette oppheves den delen av Lotteritilsynets vedtak som gjelder avgrensningen av sentralleddets kostnader knyttet til «SkoleSjakken», og saken sendes tilbake til tilsynet for ny behandling.

Konklusjon

- (26) Lotterinemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at den delen av Lotteritilsynets vedtak som gjelder avgrensningen av Norges Sjakkforbunds kostnader knyttet til «SkoleSjakken» skal oppheves, og sendes tilbake til Lotteritilsynet for ny behandling.

Vedtak

Lotteritilsynets vedtak 17. desember 2024 oppheves delvis. Saken sendes tilbake til Lotteritilsynet for delvis ny behandling.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur